

GODALNI OREKSTER, KORONA VAJA – ČETRTEČ

In korona še vedno traja...

Verjetno smo se že vsi vsaj malo navadili tega novega življenjskega tempa. Mogoče lahko začnemo pri jutranjem ritmu, a se je kdo mogoče razburjal, če je v šolo prišel kar v pižami? In če je mogoče prišel malo kasneje? In kdaj ste prišli na uro inštrumenta kar v trenirki?

Upam, da se bomo brez težav vrnili na star bioritem, ko bomo morali znova v šolo... Čeprav še ne kaže, da bo to tako kmalu.

Danes pošiljam v poslušanje nekaj Tartinijeve glasbe. Kot veste, letos praznujemo 250 obletnico njegove smrti.

Najprej lahko prisluhnete njegovi znani sonati Vražji trilček.

<https://www.youtube.com/watch?v=z7rxl5KsPjs>

(treba je počakati 4 minute in pride »hudiček«)

Violinistom predlagam, da prisluhnejo njegovemu koncertu za violino in orkester v d - molu.

<https://www.youtube.com/watch?v=bCCLDowL5i0>

Na koncu pa prisluhnite njegovi Sarabandi; gotovo ste jo že slišali.

<https://www.youtube.com/watch?v=AuXWv-e4wGg>

V spodnjem tekstu, ki je izšel v reviji Ognjišče, lahko prebereš zanimivosti iz njegovega življenja.

Lep pozdrav do prihodnjič

Ksenija

GIUSEPPE TARTINI

* 8. april 1692, Piran, † 26. februar 1770, Padova

V knjigi, ki hoče predstaviti svetu lepote naše domovine, gotovo ne sme manjkati razglenica Pirana, najbolj južnega mesta slovenske države, ki je hkrati najbolj slikovito in najbrž tudi najstarejše mesto naše (pre)kratke obale. Za njegovo panoramo je značilna župnijska cerkev sv. Jurija z visokim zvonikom, ki varuje trop hiš starega mestnega jedra, katerega središče je Tartinijev trg čisto spodaj ob morju. Na mestu trga, ki ga zdaj po načrtih arhitekta Borisa Podrecce tlakujejo z rezanim belim kamnom, je bil še pred manj kot sto leti miren zalivček - mandrač za manjše ladje in čolne. Ko so ga zasuli, so v njegovi sredini leta 1896 postavili visok bronast spomenik Giuseppeja Tartinija, slavnega violinista in skladatelja. Beneški kipar Antonio da Zotto je mojstra upodobil tako, da v levici drži violino, v desnici pa lok in se zamišljeno ozira proti svoji rojstni hiši, oddaljeni kakšnih deset metrov. Hišo so prenovili in v njej ima sedež Skupnost Italijanov, ki varuje Tartinijevo 'spominsko sobo', v kateri je shranjenih nekaj njegovih stvari. Najdragocenejša je njegova violina, delo znamenitega mojstra Amatija, bakrorez s prizorom njegovih sanj, ki so mu dale navdih za njegovo najbolj slavno skladbo - 'Vražji trilček', njegov portret ter nekaj njegovih rokopisov.

V tej hiši je Giuseppe Tartini zagledal luč sveta pred 300 leti - 8. aprila 1692 - kot četrti od šestih otrok družine, ki sta jo ustanovila Giovanni Antonio da Domenico Tartini, ki se je zaradi trgovine v Piran priselil iz Firenc in je tu postal premožen nadzornik solin, ter Caterina Zangrando, hči ene najstarejših in najbolj uglednih piranskih rodbin. Istega dne je bil tudi krščen, kot potrjuje vpis v krstni knjigi piranske župnije. Svoje otroštvo je Giuseppe preživel v očetovi vili v bližnjem Strunjanu. Prvo izobrazbo, tudi glasbeno je prejel doma in na akademiji Virtuosi v Piranu; šolanje je nadaljeval pri šolskih bratih v Kopru. Oče je želel, da bi se sin posvetil duhovniškemu poklicu, Giuseppeju pa to ni dišalo, zato je pobegnil v Padovo, kjer je najprej študiral pravo, kmalu pa se posvetil izključno glasbi. Pri osemnajstih letih se je na skrivaj poročil z Elizabeto Premazore, nečakinjo kardinala Carnara. Spricho nasprotovanja obeh rodbin je moral zbežati iz Padove. Zatekel se je k frančiškankom v Assisi in se tam v samotni posveti študiju violine. Začel je tudi skladati. Leta 1713 je napisal delo, po katerem je najbolj znan: sonato 'Vražji trilček'. To ime je skladba dobila po Tartinijevi pripovedi, kako je nastala. »Neko noč leta 1713 sem sanjal, da sem se zapisal vragu, ki mi je obljubil, da mi bo na uslugo ob vsaki priložnosti. Dogajalo se je vse mogoče ...

Nazadnje sem pomislil, da bom vragu ponudil svojo violino in videl, kakšen glasbenik je. Tedaj pa je v moje veliko presenečenje zaigral izredno lep solo s tako sijajnim okusom in tako natančno, da je to prekašalo vso glasbo, ki sem jo kdaj slišal ali jo zamislil v vsem življenju. Presenečenje in navdušenje sta me tako prevzela, da mi je jemalo dih, in od silovitega občutka sem se zbudil. Takoj sem segel po violini v upanju, da se bom spomnil vsaj dela tistega, kar sem slišal, a zaman! Delo, ki so mi ga navdihnile te sanje in sem ga takrat zapisal, je nedvomno moja najboljša skladba. Imenujem jo Vražji trilček.«

Leta 1715 je Tartini postal prvi violinist pri baziliki sv. Antona v Padovi. Bil je tako slaven, da so ga povabili v Benetke, kjer naj bi se pomeril s takrat največjim italijanskim violinistom Veracinijem. Najprej je nastopal Tartini. Igral je tako odlično, da se je Veracini previdno umaknil. Tartini se ni ustalil v Padovi, temveč je deloval v raznih krajih (Pragi, Parmi, Bergamu), leta 1727 pa se je vrnil v Padovo in tam ustanovil svojo glasbeno šolo za violinsko igranje. Tartini je bil ne samo velik violinist, ampak tudi utemeljitelj novega sistema harmonije. V razvoju violinske glasbe je bil naslednik Arcangela Corellija (1653-1713), prvega poklicnega koncertnega violinista v zgodovini. Močno je vplival na violinsko igro v razvoju prstne igre in lokovanja, vpeljal je debelejšje strune in lažji lok. V svojih violinskih skladbah je utemeljil nov sistem harmonije, ki sloni na fizikalnih in matematičnih načelih. Življenje tega genija, ki se je izkazal kot neprekosljiv virtuoz na violini, kot skladatelj obsežnega opusa (131 koncertov in 174 sonat), kot znanstvenik, ki je objavil vrsto spisov s področja matematike in akustike, ter kot pedagog s svojo svetovno znano violinsko šolo, se je izteklo 26. februarja 1770 v Padovi.

(obletnica meseca 04_1992)